

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

з Австрії.

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
всилкою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодиноке часло по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу мь, вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о 5½ год. по полудни.

Редакція, адміністрація, і експедиція «Руслана» при ул. Осоловських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попередче застережене.

Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Об'єднательний напрям „Общества имени Качковского“.

(Δ) Коли появилася в 1868. р. перша книжочка новооснованого товариства „Просвіта“ у Львові п. зн. „Зоря“, пок. Наумович одушевив ся на хвилю новим товариством, що обняло задачу завмершої від об'єднательної отруї „Галицько-Рускої Матиці“. Однак не довго тривало се одушевлення, бо московські об'єднательні бачили в Наумовичу могутний чинник, котрий міг би віддати об'єднательному змаганню між широкими верствами народними великі прислуги і уміли єго для сеї ідеї зручно приднати. І справді небавом виступає Наумович з гадкою засновин просвітнього товариства, котре би могло іти в поперек змаганям товариства „Просвіта“, основаного Русинами народовцями. Так повстало «Общество им. Качковского». Як в „Науці“, видаваній Наумовичом, так само і в книжочках «Общества им. Качковского» подавано попри загальні народогосподарські відомости також хоч дрібними пайками, але систематично в оповіданнях, розвідках, поезіях і т. п. всякі славословія про „великий рускій народ“, про „державную Русь“, про „твердую русскую віру“, так, що несвідомий селянин, читаючи ці «изданія», не очутив ся, як єму вщеплено маловажне до єго рідної „хлопської“ мови, а захвалявано „образований рускій язык“,

яким говорить „рускій царь“, „русскіи генералы и министры“ і взагалі високопоставлені личности, він не счув ся, як в него вмовили легковажене руско-католицкою Церквою і обрядом нібито златиньщеним заїтими і звзученими Василяннами, (як о них висловлють ся всі москвофільські часописи), не отямив ся несвідомий рускій селянин, як в него вмовили, що там за кордоном, в Почаєві і т. д. така сама віра, як тут, тільки „чистійша і твердша“, правдива „русская віра“!

Досить переглянути двома вже накладами в тисячах примітників видану і між народом розкинену ілюстровану «Історію Руси», видану в дійсности накладом «Общества им. Качковского», а тільки задля відвернення уваги пущену в світ з фірмою не причастного в нічім Сави Дуди, а написану пок. катехитом самбірским Ріпецьким, щоби впевнити ся про цілі, до якої проводирі сего „Общества“ ведуть наше руске селянство і міщанство. Найдємо там зовсім виразне і рішуче захвалюване російського православія яко правдивої „твердої рускої віри“ а плюгавлене католицкою Церквою і єї св'ятителів, між иршими св. Йосафата, подіблене величання російських царів (між иншим Івана Грізного яко добродія, котрому повинні ми бути вдячні, і т. п. славословія для право- і царославія. І від кількох літ заходами д-ра Короля в бюджетовій соймовій комісії (при необачности і байдужности народно-демокр. руских послів, котрі навіть не запротестували проти того) побирало „Общество им.

Качковского“ соймову підмогу на розповсюдження об'єднательної ідеї в широких верствах руского народу, а доперва сего року кр. виділ здобув ся на відвагу і відказав єму гуплати соймом ухваленої втोरік підмоги.

Очевидно часописи наших москвичів і проводирі москвичів по всяких вісах підняли великий крик на гноблене, переслідоване, і т. д., доказуючи мнине велике покривджене руского народу, однак останні загальні збори «Общества им. Качковского» минушого четверга (29. п. ст. вересня) свідчать наглядно, яким духом дише се «Общество», яку оно витичило собі цілі і якими дорогами та способами змагає і наміряє даьше змагати до сеї цілі.

На чолі сего „Общества“ стоить „смирный председатель“ Ф. Свистун, на перший погляд нешкідливий „писатель“, однак з тим більшою вправою уміє він яко „преподаватель“ по всяких інститутах під покришкою історії перемишувати об'єднательну ідею і тому нічого дивного, що мимо відпекування від поновного вибору, др. Дудикевич, котрий і тут вхопив верховодство у свої руки, предложив єго на дальше на голову „Общества“ яко чоловіка благонадежного.

А хоч поміж присутними на загальних зборах було доволі старших і поважних людей, то голова «Общества» предложив на провідника зборів о. Сеніка, близького пркятеля г-р. Бобринського і генерала Владимірова, і товариша клубового д-ра Дудикевича, щоби тим способом зазначити,

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріям Моравській, з дозволу видавця переложив о. Іван Плавюк.

(Дальше).

Hainberg. Наперед скажу, що той сумний образ суспільности, який ви намалювали, є чорнійший від дійсности. Сказав би я о нїм то само, що miss Wilson про образ природи; ви взяли певні черти правдиві, але обминули противні черти, що предінь є і надають цілости зовсім иншого вигляду. Як би я зачав зображати і малювати, з подібним як ви таланом якого на жаль не маю, — додатні сторони людського життя, які знаходимо всюди, навіть у найнижше улавлених племен, знайдемо: чесноти, ріднів привємности, почуте обмеженої бодай справедливости, праведність, вірність в умовах, го-стинність, приязнь, спільні бенкети, забави, а се певно у великій части розігнало би тїнь, так артистично вами кинену. Длячого обрушують ся люди, коли видять у других злу віру, — як не длятого, що знаходять звичайно добру віру? Длячого глядять пожитя з другими людьми — наколи не видять в тїм безпечности і привємности. Всьо каже нам вносити, що в житю людей є добро і праведність, як і здоровле, правильним станом житя людскости, а зло і терпїне є вилмом і вїмком.

Однак не перечу, що суспільність много терпить, але думаю, що то завинила собі сама. Вперед казав п. Семіонов, що проступки людей і кривди, якими люди взаїмно частують ся, тво-

рять львинну часть терпїне людей — а ті очевидно є власновільні. Але й инша нужда не є без вини. Терпять люди много від прикрих хороб; але прошу спитати ся лікарів, звідки ті хороби? З надужитя, неумірности, з нерозумного наражуваня себе чи то самого чоловіка, чи єго предків, що передали єму нездорову кров. Де инде є нездорове підсонє, хижі звіри, а длячого люди поселили ся в тих місцях, не опанувавши там вперед природи, як би належало ся? Є, на жаль, між нами убожество, часом здає ся, що вже тісно людям на тій планеті, а по правді, чи можемо виставити собі свідокство, що ми рационально уложили суспільні взаємини, щоби запобічи убожеству? Чи маємо право нарікати, що нам тісно, коли ще більша часть земської кулі є неуправлена і майже зовсім незужиткована? В тих условинах терпять не раз одиниці без власної вини, але суспільність винна, що провадить лиху господарку на своїй планеті — і льогічно поносить наслідки своєї господарки.

Miss Wilson. Що ви сказали про людські терпїня, се безперечно правда, але мені здає ся, що нема в тїм серця.

Семіонов. Виводи п. Hainberg-а були би добрі, як би не було Бога. Тоді суспільність відповідала би сама за себе і перед собою. — Але коли є Бог, само добро, сама св'ятість, а та суспільність нещаслива і зла, є Єго сотворінем, Єго дитиною, — то всі ті докази розлітають ся. Чи не міг Бог охоронити своїх сотворінь від зла? або чи не міг здержати ся від сотвореня? — Правда, що суспільність винна, з проступками, але се — після мого — погляду робить її ще більше нещасливою і гідною милосердя. — Зрештою ті проступки чигають на ню з певним

фаталізмом, перед котрим не може утечи. Кілько то разів пробувала двигнути ся протягом історії, трохи учивілізувати ся, взнести ся до якихсь ідеалів, — тільки разів проступки, розпуста, злочини, кробою повертали з подвійною силою, численнійше як перед тим облягали суспільність і точили її живцем. Як жеж могла суспільність оперти ся тій неколкої силі?!

Дарма! атеїстом не можу бути; в всіх недорічних поглядів той видає ся мені найнедорічнійший; але деколи питаю себе: чи не мав може основи Заратустра? Чи крім доброго Бога нема якогось противного бігуна, якогось відвічного первня зла, що боре ся з Богом, що криє ся в глибині матерії, — в суперечности до Бога, що мешкає на вершинах духа? А ціла природа, що в ній борють ся так дивно терпїне і огида з красою і радостю житя і ціла людська істория, що в ній так сильно поборюють себе проступок і чеснота, — чи не є може лише видівнею тої божественної борби?

Déville. Пане Семіонов! То мусять вже бути дуже чорні хвилі, що загонять вас аж до Ормузда і Аримана! Прецінь така розв'язка є не много лїпша від атеїзму, котрого не приймаєте; бо наколи доброта належить до понятя Бога, то не менше належить до Него абсолютне єствованє, що виключає всяку залежність і рівнорядне якесь єствованє. І з того, що сказали Отець о умній природі зла, випливає, що не може бути абсолютного первня зла. Старинні могли глядіти собі легкого поясненя суперечностей в тїм змислі двобіжности, яку виділи в природі і в собі самих; але з огляду на новіші релігійні і філософічні поватя такий погляд розвіяв ся як дим і не являє ся більше — хїба яко провкція

що й „Общество им. Качковського“ стало під прапор коломийського амбасадора.

Збори „Общества им. Качковського“ не могли очевидно відбутися без участі проф. О. Гецева, котрий пописував ся „літературнимъ языкомъ“ і вказував на потребу дальшого засновування цілої сіти московських бурс, інститутів і прив. шкіл, де би можна рускій молодези впоювати об'єднательну ідею, погорду до своєї рідної мови а замилованя до московщини, царя і православія. Не бракло і відомого Марущака, котрий доказував, що ми „єдинокровные съ братьями изъ за кордона“, а також селянка Анна Андрусейко радила збирати „добровольную податъ на обучение рускихъ дѣтей рускому языку и исторіи“.

Щоби ще виразнійше зазначити, як то наше селянство і інтелігенція горне ся до „общерусскаго литературнаго языка“ устроено під кінець зборів деклямацій.

„Совѣщанія были прерваны деклямаціей крестьянской дѣвушки изъ Куткора, продекларировавшей прекрасно „Размышленія у параднаго подѣзда“. Некрасова и „До генія Руси“ И. Искры, ровно-же деклямаціей „Думы на развалинахъ галицкаго замка“, произнесенной крестьяниномъ Чмѣлемъ“.

А вжеж найвиразнійше в словив сї об'єднательні змаганя депутат Марков після відчиту госпожи Монцібович. Про сей відчит пише коротенько „Галичанинъ“:

„Г-жа О. Монцібович прочла лекцію о женскомъ движеніи. Деп. Марковъ, навязывая свою рѣчь къ этой лекціи, ставитъ слѣдующее предложеніе: Поручается центр. видѣлу выслать изъ своей среды женщину-члена въ Лѣснѹ, въ Холмщинѣ, которая изучилабы тамъ су-

стану душ, внутрішню зболѣлих, на небесні круги.

Щоби зрозуміти велике питанє лиха, то треба вперед спровадити єго по змові до властивих розмірів — увільнити ся від пересад фантазії, що в тім предметі легко горячкує ся; до чого замітки п. Hainberg-а дуже на місци. А потім треба поставити зло в питомім для него місци у всесвітї і старати ся оком душі обняти цілість Божого діла. — Житє чоловіка на землі, яко цілість в собі замкнена, є в самій річи дуже нужденне, з огляду на доброту Сотворителя; терпіня в нїм є часто безцільні, а смерть жорстока і, як мовив п. Семйонов, недорічна. Але коли се житє є найдрібнійшою частинкою нашого єствования, переходовим станом, обчисленим не на то, щоби ми єго уживали, але в нїм виробили ся, — тим для чоловіка, чим побут зерна в землі для пізнійшого, в блеску сонця цвітучого житя ростива, — наколи взагалі такі є вимоги природи розумних сотворінь і вільних, що не мають мати накиненої судьби, як єства без волї, лише самі мають морально здетермінувати ся і осягнути своє совершенство на кінци, — а внаслідок сего мають мати дві фази, дві доби в своїм єствованю: одну добу ставати ся, орієнтувати ся до ціли, походу, котрий називаємо моральною заслугою; другу добу осягнути ціль совершенство; — наколи скажу, такі є услія нашого єствования, в такім разі легко зрозуміємо, як то згоджує ся з добротю і мудростию Бога, що в тім житю ми повинні трохи натерпіти ся. Представляю собі, що коли зерно відчуває, після гіпотези п. Семйонова, то єму здає ся, що дуже нещасливе в землі, мусить тужити за повітром і сьвітлом, і певно собі представляє, що воگیсть, повна квасів, яка єго оточує, хоче єго мучити і убити, — она спричиняє, що зерно прозябає.

Л е г о у. Є се потїха, дуже красно обговорена, але стара і нині на жалє вже звітріла: „Терпи, чоловіче, в сїм житю на рахунок иншого сьвіта!“ — Вже досить наслухали ся люди сєї пісоньки!

(Дальше буде).

ществующія школы женскаго труда, учрежденныя киторшей монастыря гр. Ефимовской, и дала о томъ отчетъ, чтобы послѣ наши крестьянки, могли туда отправляея на науку. Кроме того предлагается напечатать лекцію г-жи Монцибовичъ. Оба предложенія приняты“.

Але значно яснійше виходить промова деп. Маркова і єго внесеня із звіту в „Прикарпатской Руси“, котра про сю справу подає такий звіт:

„Г-жа Монцібовичъ прочла обстоятельную лекцію о роли русской женщины въ национальномъ движеніи; по поводу того, однако, что послѣдняя будетъ цѣликомъ печататся въ нашей газетѣ, мы здѣсь ее пропускаемъ и печатаемъ очень важныя замѣчанія д-ра Маркова по этому дѣлу. Послѣдній обратилъ вниманіе крестьянъ на то обстоятельство, что въ лѣнинскомъ монастырѣ въ Холмщинѣ имѣется воспитательное заведеніе для дѣвочекъ, въ которомъ специальное сельское хозяйство поставлено весьма обазцово. Туда рускай посылають крестьяне своихъ дѣтей, если хотятъ видѣть въ нихъ надежныхъ хозяевъ. Оба предложенія д-ра Маркова, первое въ дѣлѣ командировки г-жи Монцібовичъ отъ Общ. Качковскаго въ Лѣснѹ съ цѣлю изучения рациональной постановки сельскаго хозяйства, второе о напечатаніи въ рускихъ органахъ лекции г-жи Монцібовичъ были собраніемъ единодушно приняты“.

Отже деп. Марков заохочував наших селян, щоби своїх дїгій посилали в Лїснѹ, в Холмщині „въ воспитательное заведение для дѣвочекъ“ нїбито щоби там учили ся господарства, а попри те очевидно переняли ся православієм і истинно-русским духом а вернувши до Галичини були проповідниками право-і царославія.

Що о се дїше розходить ся проводирям наших москвичів, виходить ясно з промови редактора видаваної в Перемишлї „Русской Воли“, котра явно проповідує православіє, (за нею стоїть добре відомий Н о с е в и ч) підриває в широких народних верствах основи руско катол. Церкви і Владик, заохочує до паломництв в Почаїв і т. д. Про промову сего редактора пише „Прик. Русь“:

„Редакторъ „Руской Воли“ крестьянинъ Матвейковъ изъ Залѣсья въ своей рѣчи рѣзко осуждалъ базильянскую работу, посредствомъ которой они отчуждаютъ народъ отъ церкви и народности. Онъ предлагалъ перемѣну статута О-ва въ такомъ направленіи, чтобы имѣніе читальни на случай ея закрытія переходило-бы въ собственность О-ва Качковскаго, а не на украшеніе церквей ибо на церковь всякій пожертвуетъ, но, вѣдь, не всякій принадлежитъ къ О-ву“.

Напасти, з якими виступив сей редактор проти ОО. Василян, стають певним доказом змагань „Русской Воли“ і инших москвичів, на що ми вказували не при одній нагодї. Вжеж і „Русское Слово“, тижневник „партиї“ д-ра Короля і о. Давидяка, і „Голосъ Народа“, так само нападають на оо. Василян, як ми се недавно наводили з дописи з Жовкви „про василянські відпусти“. Сї часописи виступають з закидами, начеб оо. Василяни „отчуждали народъ отъ церкви и народности“. Є се звичайний зворот, який усе повторяє ся і в дневникарствї москвичів і на вічах і в пропаметних письмах ітд., але ніколи не називають они поіменно сєї „церкви і народности“, хоч цілком певно розуміють тут православну російську церкву і московську народність. Нічого отже дивного, а навіть се зовсім зрозуміло, що оо. Василяни виступають рішучо яко руско-католицкі сьвященники-монахи проти православної і об'єднательної пропаганди у нас управлюваної москвофільским дневникарством і всякими подібними „изданіями“ а також москвофільскими проводирями, як Марков, Глушкевич,

Гецев і такими Марущаками, котрі всюди родять ся, де їх навіть не посїє.

Нїчого також дивного, що за дїя тої самої причини дістадо ся і Сьвятому Юрови, на котрого напав відомий Марущак за те, що не вислав своїх представників на збори і то так різко, що о. Сешик був приневолений упїмнути речника: „Прошу не касать ся политическихъ вопросовъ“.

Очевидно не могло обійти ся без напастий на українофільство, фонетики Заячука-Миронюка, „попиків“ (Ничай з Чех) ітп., а також без привітів, які надїсдали з Перемишля „Русскія пансионерки“ і „русскіи гимназисты“, з Самбора „Гимназическая молодежь“ і „Бродскіи гимназисты“. Посїв там кинений такими проводирями як о. Копко, як о. Ильницький, як Кустиновичъ і тп. починає видавати богатї плоди.

Зібрані з доволї скупих звітів про загальні збори „Общества им. Качковського“ в „Прик. Руси“ і в „Галичанинѣ“ поміченя, вказують зовсім виразно і ясно на об'єднательний напрям сего москвофільского товариства, котре побирало доси соймову підмогу завдяки „ходатайству“ д-ра Короля. Обовязком руских послів в розправі над бюджетом і в комісії і в палаті виказати рішучо ті змаганя сего Общества, котре в широких верствах народних розповсюджує об'єднательну ідею і підриває основи руско-катол. Церкви.

Дипломатизованє тут не повинно мати місця, бо не можна кінчити всего наріканєм на правительство і Поляків, що попирають москвофільство, але й самим треба станути ясно і рішучо.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Ческі і февдально-консервативні члени народно-полїтичної комісії постановили зложити спільне тїло для нарад і в нїм обговорювати дані питаня Німецкі члени комісії нараджували ся рівнож над способами своєї дальшої діяльности. Комісія для нарад над зміною краввої ординації постановила запросити до своїх дальших нарад намїсника гр. Куденгове, а яко відпоручника краввогo видїлу єго члена д-ра Скарду. Німецка народно-полїтична комісія постановила вїйти в неофіціальні зносини з ческими членами комісії, щоби дійти до порозуміня що до евентуальних спірних точок. Сї неофіціальні зносини мають розпочати ся ві второк перед полуднем о 10. год. та тревати до 2. год. по пол., то є до назначеного на сю годину засіданя комісії.

Заграниця.

Граф Еренталь перебуває під сю пору в Італї яко гїсть свого італїйского товариша, міністра заграниці маркиза ді Сан Джуліано. Дня 30. м. м. прибув гр. Еренталь в товаристві Сан Джуліана до королївского замку в Раковїджі, де король прийав єго на надзвичайнім послуханю. Гр. Еренталь вручив королеви відручне письмо цїсаря Франц Йосифа, в яким цїсар дякує королеви Вікторови Емануїлови за єго желанє в день 80-их уродин, висловленї в відручнім письмі короля, врученого цїсареві в Ішлю Сан Джуліаном. В честь гр. Ерентала дала королївска пара сніданє в замку. Король надав гр. Еренталеви ленту ордеру Анунцияти, а легаційному радникови гр. Сапаріому великий офіцїрський хрест італїйского ордеру корона. О 3 год. по поп. вернули оба міністри назад до Турину. Ророло Romano витає стрїчу в Турині та каже, що політика цїсаря Франц Йосифа I. і єго міністрів та політика сабавдского дому і єго до радників мала, має і може мати ідентичні ціли, які сильно попирає також політика Вільгельма II. і єго знаменитих співробітників.

Поголоски про заключенє румуньско-турецкої війскової конвенції викликали сильне занепокоєнє в болгарских націоналістичних кругах. Націоналістичні дневники розпочали остру кам-

панію проти правительства, закидаючи йому рівнодушність супроти Туреччини, а вимовляючи королеви се, що в найповажніші політичні хвили проводить він за границею на ловах. Від кількох днів звернула націоналістична печать всю свою лють на Австро-Угорщину. Се, що прийшло до конвенції між Туреччиною і Румунією, приписують ови нашій монархії. Через те в Болгарія цілковито відокремлена і не може зайняти такого становища, яке їй належить ся.

Реконструкція кабінету Малінова витають в Болгарії з радістю, а особливо уступлене з кабінету міністра війни Паприкова. На него звалюють всю вину за кунктаторську політику Болгарії зглядом Туреччини, сподіючи ся, що новий кабінет Малінова виступить енергичніше супроти Туреччини.

В Царгороді викликали ворожі голоси болгарської націоналістичної печати розятрене. Тому то болгарський посол Сарафов сейчас заявив Порті, що новий кабінет буде ступати тою самою мирною дорогою, що й попередній. Всеж таки годі заперечити, що між Софією а Царгородом відносини не є правильні.

Просимо відмовити перегляду.

Новинки.

— **Календар.** Ві в торок: руско-кат.: Конрада; римо-кат.: Серафима. — В середу: руско-кат.: Фоки, Йови преп.; римо-кат.: Плакида.

— **Обхід цісарських уродин в Канаді.** Дня 21. серпня с. р. обходили також многи переселенці в Канаді уродини 80 літні роковини уродин цісаря Франца Йосифа. Так в церкві св. Володимира і Ольги в Вінніпегу відбулась величава відправа, на якій був також австр. консуль др. Швігел. Подібне богослуження відбуло ся також в німецькім костелі. Др. Швігел урядив також бенкет в салі одного готелю, на якій запрошено визначних англійських горожан і деяких Русинів. Бесіда, яку мав консуль підчас сего бенкету, так зачинала ся: „Обходимо 80 літні роковини уродин, а 62. панованя Франца Йосифа I. В періоді тогож 80-літя австр. консулят для Канади був постановлений. Цісар в 1848 р. був вже на троні а тоді доперва почалась самоуправа східних провінцій британської пів. Америки; в 20 році сего панованя Канада була сформована в нинішню державу; в часі сего молодости на місци нинішнього Вінніпегу перша купецка стация Форт Гаррі зістала побудована... Та не лиш тут, але в самій Австрії за час сего панованя зайшло багато поважних перемін, які він перебув, стараючись всюди прийти з допомогою потребуючим. Потім представив консуль історію переселеня з Австрії до Канади і відносини тамошнього побуту наших емігрантів.

— **З львівського повіту.** В Каменополі коло Підборець мало вчера відбутися посвячене пам'яткового хреста, на яким є напись: „Боже великий, єдиний, Русь-Україну храни“. Потім мав бути фестин заходом читальні „Просвіта“. Однак парох з Підборець, до якого Каменопіль належить, був перешкоджений... своїми московськими поглядами і виїздом до сусіднього села, тому посвячене хреста не відбуло ся. Обмежено ся лише на фестин при музиці львівської „Сили“. На фестині виступило 10 Соколів з Олеська (пов. Золочів) з вправами списами і 12 з вправами вільноруч і дуже гарно списали ся.

— **Археологічні знахідки.** В останні дні на розкопках Некрополя в Ольвії (Херсонщина) знайдено ще дуже рідкі і дорогоцінні археологічні річи. Деякі з них є надзвичайно чудової містецької роботи. З сих річій перше всього треба зазначити бронзову, штучної роботи вазу, на якій вибито Аполлона, Артеміду і матір їх зо всіма атрибутами (дика, коза і т. ин.). Ваза зовсім ще цілісенька; археологи гадають по деяких прикметах, що її зроблено ще в VI віці до Р. Хр. До тогож часу відносять ся знайдені там же золоті річи: дуже важні золоті сережки, золоте намисто, з великих плескатих квадратиків, на яких вирізано виноград. В одній з дитячих могилок багато манької дитячої цяцькової посуду: вазочки, мисочки, фляшечки і т. инше, все те дуже штучної роботи. В кількох могилах знайдено цілісенькі мужескі кістяки такі, що їх можна було навіть сфотографувати і добре виміряти. Один з кістяків — нечуваних розмірів для звичайної людини. Гадають, що се був тодішний силач-борець. Коло сего кістяка знайде-

но великий залізний ніж. Знайдено також і могили тодішніх воєнків з великими залізними кинжалами, мечами, списами і т. ин. В одній могилі, очевидно, жіночій знайдено велике і важке срібне зеркало з штучним держальцем, яке кінчить ся головою леопарда, крім сего знайдено багато розсіяного дрібного золотого намиста та всяких жіночих прикрас. („Рада“)

— **Арештоване заволоків.** В Кракові переведено оноді досвіта ревізії в мешканях ріжних молодих заволоків з Конгресівки і арештовано 12 осіб та сконфісковано у них переписку, яка вказує, що они належали до революційних кругів в Росії. Арештованя є наслідком слідства проти Трудновського, який недавно застрілив Рибакя.

— **Пригода буковинського президента.** Минулого четвера буковинський президент др. Бляйльбен їздив до села Стровштіє коло Сучави, де на канонічній візитації пробував митрополит Пепта, щоби порозуміти ся з ним що до дня посвяченя церкви в Сучаві. Президент їхав автомобілем, котрим поводив шофер. Коли автомобіль вїхав до села, прискочило двоє парубків і спинило его, а третій наставив в руці камінь, грозячи ним кинути, як лише автомобіль рушить з місця. Рівночасно стала збігати ся товпа народу і хотіла стягнути з автомобіля колеса. Аж надійшли старші люди і жандарм та увільнили президента з небезпеки. Справу передано суду.

— **Лист з погрозою.** Пос. Панда дістав зі Львова анонімний переписний листок, в котрім єму, яко голові німецької партії аграрної, хоч він головою тої партії не є, зрозить ся, що его незадовго „зметуть“, позаяк він протестував телеграфічно против довозу мяса. Зміст сего картки звучить в перекладі: „В наслідок Вашої безсоромної телеграми, ми прийшли до пересвідчення, що Ви перший і найбільший зрадник і Вас при найближшій нагоді вишле ся на тамтой сьвіт. Ви і Ваша проклята партія аграрна є причиною великої нужди і дорожнечі. У Вас все лиш обман і безземна безличність. Кожу, терпеливості! Ви мусите бути зметені. Тепер будуть гонорити бомби і бровнінги. Перший Ви, потім Залеский, а если то не вистане, також і Вайскірхнер. Ми тепер по російски освободимо ся від зрадників, лихварів і пявок. Безличність перейшла вже всі границі. Ми якраз переконали ся наочно в Угорщині, а тепер в Галичині, що є причиною дорожнечі. Проч з аграріяями! Най живе революція, бомби, гранати, бровнінги! Адреса картки: „Др. Панда, голова німецької аграрної партії“. — Сьмішні собі ті, очевидно, соціальні демократи з революційними бровнінгами і бомбами.

— **Літаком понад Альпи.** Юрий Чавец, перуанський літач, перелетів оноді на літаку системи Блеріота понад Альпи з Бриг до Домодосолі. Він летів понад Сімплон у висоті 2.000 метрів. Коли спускав ся на землю, літак втратив рівновагу і упав з висоти 1.200 метрів. Чавец поломав собі ноги і ребра і до кількох днів помер. Присуджені єму 50.000 франків одержав его брат. Похорон Чавеца відбув ся в пятницю величаво при багаточислнім здвизі народа. Тіло зложено в домовину в присутности брата і нареченої. Похід похоронний вів перуанський єпископ, котрий случайно знайшов ся в Італії, в послуженю численного духовенства. Домовини майже не видко було з під множества цвітів понасиланих з цілого сьвіта. Похорон назначений був на 2. год. по полудни, але опізнив ся значно з причини напливу величезної маси публіки. В похороннім поході взяли участь всі жителі міста Домодосолі і представителі сусідних громад, так, що похорон став ся був величавою маніфестацією. Тіло привезено на дворець, звідки відставлено его до Парижа, де оно остаточно буде похоронене. За домовиною постунали брат і наречена, дальше рада громадска і репрезентанти сусідних громад а почетну сторожу творили стражники і гвардісти. На місци катастрофа мав бути виставлений величавий пам'ятник з сімпльонського граніту, а місце під пам'ятник жертвував вже властитель ґрунту. З ріжних сторін надходять вже складки на пам'ятник.

Оповідки.

— **Перенесене.** Президент дирекції почт переніс поштового асистента Миколу Івасюка з Тарнова до Коломиї.

— **Помилка!** Дня 15. с. м., о 2½ год. по пол., в містечку нашім, в дільниці „Фільварки“ замешканій переважно через людяність рільничу, коли всі були в полю о мильо віддаленім — при праці, з невідомої причини вчинила ся пожежа. До 2 години ціле пасмо дільниці, довше на один кілометр, 800 метрів широке від кінця до кінця опановала полумінь. При бурливім вітрі не було гадки про ратунок. В 3 годинах, доробок довголітної праці: 67 господарств, 200 будинків, всякі запаси збіжа сегорічного збору, знаряди, одіж, готівка, — все стало жертвою розпаленого елемента! Шкода побіжно обчислена на

пів мільона! Гроза нещастя нічим однак против нужди, котра погорільцїв очідає! Ані чим голоду заспокоїти, ні чим грішне тіло окрити, ні чим прокормити на пасовиську уратованої худоби, ні людям, ні скотови найти притулку! А зима за плечима, може зима люта! Жертви в людях — не мвнучі, коли лишать ся без помочи! Люди добрі! Спішіть на поміч ближньому, ратуйте его від заглади! Складайте датки для нещасних! Поможіть щедрою милостиною, жертуйте сотиками але кождий і зараз! А поможете многим, многим дуже бідним і сплатите довг взаїмности, бо і ми уже не раз спішили на поміч в нещастю. — Будзанів, 16. вересня 1910. — *Рагунковий комітет.*

Галицький сойм.

На суботнім засіданю між прочитаними впливами находив ся також начерк закопа п. Соболевського про заснованя шкіл для народних меншости й. Годилоб ся, щоби й рускі посла подумали про сю справу, котра у нас стає пильною потребою.

Перед переходом до дньовної черги пос. др. К. Левицкий в запитаню до маршалка домагав ся, щоби промови руских послів в стенографічних протоколах були печатані не латинськими буквами, як се доси бувало, але рускими. Домагав ся отже, щоби маршалок видав відповідний розпорядок і щоби до бюра стенографічного прийнято людей добре ознакомлених з рускою мовою, щоби берегли чистоти рускої мови.

Маршалок вказує передовсім на се, що всі предлоги печатає ся рускою мовою і руским письмом (фонет. правописом) і то не тільки предлоги кр. Виділу, але й правительственні побіч піданя в польській мові, а рускі промови в стенографічних протоколах печатано також рускою мовою, але латинськими буквами, щоби їх могли і такі читати, що не знають руского письма, як се дійсно є в переважній часті польської суспільности. Не думає отже, щоби се було в інтересі Русинів, щоби руских промов не читано.

Промову маршалка перебивав пос. Старух окликами про нарушене конституції, однак маршалок вівзав его до вислухання передовсім того, що хотів відповісти на запит д-ра Левицкого, і зазначив, що зарядить, щоби побіч руского текету печатаного латинською, був також текст руским письмом поданий.

Приступлено до дньовної черги і пос. Швед мотивував внесенє о розширенє права звільнюваня новобранців від чинної служби.

Відтак відіслано замкнене рахунків до будж. комісії, петиції вдів і сиріт по учителях і о почисленє літ служби до комісії шкільної, як і деякі інші петиції до відповідних комісій.

Опісля кінчив др. К. Левицкий промову про закон з 1861 р. про поручений обсяг діланя і домагав ся, щоби по мысли внесеня п. Старуха громади винагороджувано за сю діяльність, котра лежить лише в інтересі держави. Рускі посла будуть отже голосувати за внесенем комісії, котра також боронить справедливо домаганя громад о винагороду за сповнюваня чинности в порученім обсягу.

Внесенє комісії ухвалено.

Відтак пос. Старух промовляв про недоладність краввої господарки і в сій промові знов вернув до справи усуненя з вийтвства, що приписує старості бережанському і намісвикува. За острі напади на намісника і старосту вивзав его маршалок кількаріз до порядку і чемности, котрій конституція не суперечить.

Конець засіданя по год. 2-ій.

Слідуюче засіданє назначено на понеділок о год. 11-ій.

Наука, штука і література.

— **З людowego театру.** Маємо другий наш театр в Галичині, людовой, на статугах, також під покровом „Рускої Бесіди“. Пока що складє ся він з аматорських сил і буде грати, о скілько знаємо, лише у Львові. На інавгураційне представленє взято нестаріючого ся „Гриця“, в яким можна було вивести всю нову дружину і представити єї в повнім блеску і принаді, артистів зі сценічною рутиною, з гарними голосами, постановою і в гарних народних строях. На сцені бачимо майже всіх давних знакомих з сокільського театру: п-ї Купчиньску, Колодійвну, Пацулівну, Парахоняківну, Артамовичівну і ин., п-ів: Утриска, Купчиньського, Сироїда, Артамовича, Козака, Стрільчика, Бандрівського і ин. та нові сили передовсім в женськім складі, разом коло 30 осіб. Бачимо тих самих аматорів, що в б. сокільскім театрі, а однак не тих самих, бо красше приготаваних до виступу а граючих з

Турчмановича, Стан. Радзіковського, Влад. Налепу і Лейбу Герша Гольдберга, рахунковими ревідентами намісництва; асистентів рахункових намісництва: Меч Оконського, Івана Ірвта, Фран. Домбровського і Стеф. Стотаньчика, рахунковими офіціалами намісництва, а Оттокара Файстмантля, Здисл. Маттауша і Антона Саввича, рахунковими асистентами намісництва.

Намісник іменував підфіцірів Адама Немца, Дмитра Котовича, Мих. Шуста, Кароля Штурму, Віт. Романовського, Михайла Федака, Влад. Йончого, Влад. Карчівського і Вінк. Дернеса, канцеляристами намісництва.

Посмертні оповістки.

— **О. Олександр Левицький**, парох Скали н. Збр., упокоїв ся дня 29. вересня в 60. році життя. Похорони дня 2. жовтня. В. в. п.!

Наука, штука і література.

— З припорчуєня петербурської Наукової Академії шкільне начальство на Україні розсилає народним учителям видану Академією «Програму для збирання особностей малоруських говорів» К. Михальчука і проф. А. Кримського. Матеріяли, зібрані по програмі, а також і інші матеріяли що до сеї справи Академія обіцяє, по перегляді їх «Другим Відділом» Академії, напечатати і відбитку вислати кождому авторови.

— **Нові перепісні картини.** Видавництво «Час» випустило картини з портретами й автографами письменників: Т. Шевченка (в шапці), Т. Шевченка (без шапки), Б. Грінченка і М. Кропивницького. Портрети дуже гарно виконані фототипією. Особливо інтересні портрети Грінченка і Кропивницького. Ціна кождої картини 5 копійок.

— **«Товариш»** народний ілюстрований календар на звичайний рік 1911. (Річник III). Видає Союз руських хліборобських спілок на Буковині «Селянська Каса», під редакцією Андрія Веретельника. З друкарні «Руської Ради» в Чернівцях. Стор. 508, вел. 8-ки. Зміст календаря такий: I. Часть календарська. — II. Часть літературна: До читачів. До праці, поезія Грінченка. З новим роком. Зазив (поезія). Казка про правду та кривду, П. Мирного. Матильда Аграманте Б. Грінченка. Данило Харовок: «Гуцул-годовалець». Зрадин (із турецьких легенд). По наших селах І. Франка. І. Н. Бунін: На край світа. Т. Бордуляк: Передновок. Дніпром (з літної подорожі І. Бовдаренка). Притча про віру. І. Франка. III. Часть лікарська: Дещо про відживлюванє, В. Гузар. Дещо про сліпоту і як її запобігати, нап. др. Е. Бурачівський. Страшний скритий ворог (про бактерії) др. Н. Грізна отрута. Що кажуть про алкоголь лікарі і дослідники? Перша поміч в наглих випадках, за д-ром Лямбергом. Для остероги. Дещо про воду, др. Вол. Удовенко. IV. Часть історична: Про утечу трох братів з турецької неволі. Народна дума. З кровавих днів, др. Мирон Кордуба. Україна під московським обухом. Дещо про початок письма. V. Часть економічно-господарська: Спілки і їх значінє. Спілки між звірятами. Про хліборобські спілки, др. Лев Когут. Посередники галапаси А. Веретельник. Потреба науки селянського господарства. К. П. Дещо про молочарські спілки в Данії, А. В. Швідники хлібних ростин (з образками). Спілковий рух в Фінляндії в р. 1899—1909, др. Ганс Гебгард. Розмова про жито (з образками), др. К. Мічвинський. Фридрих Вільгельм Райфайзен, великий добродій бідних хліборобів, нап. А. Веретельник. Про асекурацію худоби. VI. Часть наукова: З нутра землі, А. П. Нечасів, пер. М. Чайковський: Як люлітають? Іван Герасимович: Як працювати в читальнях. VII. Ріжності: Н. Спинул: З діяльності наших парлам. послів. Іван Стрийський: Про вексл. Руський народний театр в Галичині і на Буковині. І. Стрийський: Як робити скарги. Податок поштою. З гумористики. VIII. Часть інформаційна: Наші товариства. Почтові постанови. Інформації для ідучих залізницями. Міри і ваги. Монети австро-угорські і заграничні. Короткий спосіб обчислення відсотків.

Отсей богатий і ріжнородний зміст сам говорить про вартість календаря «Товариш». Коли до того додати, що его окладина окрашена гарним малюнком артиста Осипа Куриласа, а ціна 1 К (з поштою 1.30 К), то не можна дивувати ся, що черновецький «Товариш» знаходить в кождим роком більше покупців і може виходити в такій величині і з так добірним змістом.

— **«Світло».** Небавом вийде в Києві перше число нового українського педагогічного журналу «Світло». Зміст буде такий: «Наші завдання». — С. Єфремов: «Василь Доманицький». — Гр. Шерстюк: «Борис Грінченко і українська шко-

ла». — С. Ч.: «Микола Дмитрів». — Я. Ченіга: «Национальність і національна школа». — С. Русова: «Народна початкова школа в Бельгії». — Д. Пісочинець: «Харківські учительські курси». — С. Черкасенко: «Зануда». — С. Р.: «Загальноземський зїзд у справах народної освіти». — Програма загально земського зїзду. — З біжучого життя. — Критика і бібліографія.

— **Переклад.** В ч. 41 уманської газети «Голосъ Провінци» надруковано російський переклад оповідання Івана Франка: «Въ тюремномъ госпиталѣ».

— **«Село».** Вийшло число 36. (подвійне) українського тижневника «Село» в Києві. Зміст его такий: За тиждень. — З українського життя. — З закордонної України, Ладима Журби. — Павло Полуботок, М. Грушевського. — На Буковині, О. Кобилянської. — Русалчина смерть, А. Шабленка. — Василь Доманицький, Миколи Вороного. — Українське товариство в Галичині «Сокил», В. Л.—ка. — Колишній провокатор, М. М. Міна (затемненє) сонця та місяця, Юр. Сірого. — З робітничого життя, М. Григоровича. — На уманській селянсько-господарській виставці, М. — Листи з подорожі, А. Силенка. — Шкода від мух, комарів то що, В. Диканського. — Як зберігають картоплю, А. Т. — Як захистити врожай хліба А. Терниченка. Про виписку садовини, Т. Г. — Відповіді передплатникам. — Дописи.

Телеграми

з дня 31. вересня.

— **Царгород.** Великий везир підписав вчера турецько-румунський договір воєнний.

— **Берлін.** На вівторок ніч сконсигновано два полки війська проти намірених робітничих розрухів в дільниці Моабіт.

— **Лісбона.** В Португалії ширить ся революційний рух а поліція викрила вже кілька заговорів проти короля.

П. А. Шіган

Мій новий соругник.

Переклав Вол. Держирука.

Вийде протягом місяця жовтня с. р. як відбитка з фейлетонів нашої часописи. Обійме она понад 25 аркушів друку. Ся знаменита повість повинна знаходити ся в кождій руській хаті. Передплату в ціні 2 К 50 сот. з пересилкою 3 кор. приймає просягом місяця жовтня наша редакція. Від дня 1. листопада нов. стіля ціна книжки буде виносити 4 корони.

„ДОСТАВА“

у Львові, ул. Руска ч. 20
в Станіславові, ул. Смольки 1

спровадила нові матерії на ризи і хоругви, — металеві вироби (чаші, ліхтарі і крести) і різьби (кивоти, професіональні вітварці).

Поручає випробованих різбарів для іконостасів і престолів та малярів для церков.

Золочене чаші і направу риз проспеть ся вислати просто до Львова.

Платить за вклякдові гроші 6%!

Вже появилась брошура п. з.:

„Ціла правда про радикалів“

написав Юліян Дзерович, професор гімназійний в Стрию.

Ціна 1 корона.

Є се перша книжочка «Християнської бібліотеки», яка буде появляти ся в довідних випусках. Книжочка ся повинна знаходити ся в наших читальнях, особливо обхоплених радикальним рухом, та в руках гімназійної та академічної молодіжи.

Дістати єї можна в книгарни ім. Шевченка у Львові, або у автора в Стрию.

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжжя і знарядів господарських, від шкідливих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси «Дністра» приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через «Дністер» можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції «Дністра».

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент «Дністра».

Фонди «Дністра» 31/12 1909 виносят: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 Б	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:33	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 Д	—
Самоора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рава руської	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:13 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любін я	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамче з:	—	—	—	—	—
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:	—	—	—	—	—
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:56
Станіславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Гави руської	7:34	—	2:30	7:10	11:35 З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 Л	2:35 З	8:38 З	11:35 З
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Любін я	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамча о:	—	—	—	—	—
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 А
З Личаків до:	—	—	—	—	—
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

А = лише в середині суботи. — В = від 15⁶ до 30⁹ щоденно; В = в день перед кождою неділею і святими обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святі обох обрядів. — Д = від 19⁶ до 11⁹, в неділі і рим. кат. святя. — З = від 1⁶ до 31⁹ щоденно. — К = від 1⁵ до 30⁹ щоденно. — Л = від 1⁶ до 31⁴ щоденно. — Н = від 1⁵ до 11⁹, в неділі і рим. кат. святя. — Р = від 15⁵ до 11⁹, в неділі і рим. кат. святя.